

Co je to whistleblowing?

Dle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „Zákon o ochraně oznamovatelů“) se termínem whistleblowing označuje proces odhalení nekalého jednání prostřednictvím podání oznámení, tedy poskytnutí informací osobám, které mohou oznamovanou skutečnost prošetřit, případně zakročit a přijmout opatření k nápravě či prevenci. Při prošetřování dané situace je kladen důraz na absolutní ochranu identity oznamovatele. Jedná se tedy o nástroj, který vede k prevenci a odhalování nezákonných postupů a nekalých či protiprávních jednání.

Slovníček pojmů:

Výraz	Definice
Nekalé jednání	Protiprávní jednání, které má znaky trestného činu, nebo přestupku s horní sazbou pokuty alespoň 100 000 Kč, jednání, které porušuje Zákon o ochraně oznamovatelů, příp. jednání, které porušuje jiný právní předpis nebo právní předpisy EU v oblastech vymezených Zákonem o ochraně oznamovatelů. Za splnění těchto předpokladů se může jednat např. o korupci, ohrožení zdraví, bezpečnosti nebo životního prostředí, dále pak zneužití pravomocí a činnosti, které slouží k zakrytí výše uvedených jednání.
Oznamovatel	Fyzická osoba, která dává podnět / oznámení o nekalém jednání, o kterém se dozvěděla v souvislosti s vykonávanou prací nebo obdobnou činností. Typicky se jedná o současné i bývalé zaměstnance, osoby pracující na základě dohod konaných mimo pracovní poměr, spolupracující OSVČ a jejich zaměstnance či členy orgánů obchodních společností.
Příslušná osoba	Osoba příslušná za celý průběh šetření, která se bude podanými oznámeními zabývat, prošetřovat je a dávat zpětnou vazbu v rozsahu podle Zákonu o ochraně oznamovatelů, resp. této směrnice, vč. oznamovateli a osob, které rozhodují o případném přijetí nápravných opatření. Tato osoba je řádně poučena a zachovává přísnou důvěrnost.

Podání podnětu:

Oznamovatelé se mohou obracet jak na interní, tak externí oznamovací kanály.

Prioritně by však měli k podání oznámení využít interní oznamovací kanál.

Do oznámení je nutné uvést jméno, příjmení, datum narození, pracovní pozici. Anonymní podání nebudou šetřena.

Externě je možné podat oznámení Ministerstvu spravedlnosti ČR, a to: Písemně – prostřednictvím elektronického formuláře a e-mailem; Ústně (telefonicky); Osobně – na žádost. Kontaktní údaje jsou uvedeny na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti.

Interní podání oznámení lze provést následujícími způsoby:

ELEKTRONICKY

- Elektronické podání prostřednictvím e-mailové adresy whistleblowing@speditrans.cz

OSOBNĚ ČI TELEFONICKY

- Osobně příslušným osobám, k zastížení na adrese Klicperova 1391, 508 01 Hořice
- Příslušnou osobou je Ing. Renata Hájková
- Telefonicky příslušným osobám na tel. číslo +420 731 535 580

PÍSEMNĚ

- Písemně příslušné osobě, takovou zásilku je třeba označit nápisem "*Důvěrné, pouze k rukám příslušné osoby*" či jiným obdobným textem ("*Neotvírat, whistleblowing*" apod.), přičemž zaměstnanci společnosti nejsou oprávněni takto označenou obálku otevřít a jsou povinni ji předat přímo příslušné osobě

Postup šetření oznámení:

Veškerá oznámení budou posuzována příslušnou osobou objektivně, důvěrně, nestranně a důkladně. Není-li v této směrnici či Zákonem o ochraně oznamovatelů, případně jiným zákonem stanoveno jinak, je příslušná osoba povinna o skutečnostech, o kterých se dozví při výkonu této činnosti, zachovávat mlčenlivost.

Další osoby, které byt' neoprávněně získají přístup k oznámení nebo jeho částem, mají povinnost neposkytnout informace, které by mohly zmařit nebo ohrozit účel podávání oznámení.

Příslušná osoba oznamovatele vyrozumí o přijetí oznámení a poučí jej o jejích právech a povinnostech.

V případě ústního oznámení (telefonicky či osobně) příslušná osoba pořídí jeho zvukovou nahrávku (je-li to technicky možné) a případně přepis nahrávky. Při pořízení přepisu nahrávky oznamovateli umožní, aby se k přepisu vyjádřil, a vyjádření oznamovatele k přepisu přiloží. Nevysloví-li oznamovatel s pořízením zvukové nahrávky nebo přepisu souhlas, příslušná osoba jej nesmí pořídít. V takovém případě, či nebude-li zvuková nahrávka pořizována z jiného důvodu, sepíše záznam, který věrně zachycuje podstatu ústního oznámení a umožní oznamovateli, aby se k záznamu vyjádřil; vyjádření oznamovatele se k záznamu přiloží.

Příslušná osoba je povinna podnět prověřit a o výsledku prověřování oznamovatele písemně informovat nejpozději do 30 kalendářních dnů od jeho přijetí (ledaže oznamovatel požádal, aby vyrozuměn nebyl, příp. pokud by vyrozuměním došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele). Ve zvlášť právně nebo skutkově složitých případech může být lhůta prodloužena o dalších 30 kalendářních dní, nejvýše však dvakrát. Oznamovatel musí být o případném prodloužení lhůty informován před jejím prodloužením. Výsledek prověřování příslušná osoba řádně zdůvodní.

Pokud se nejedná o oznámení ve smyslu směrnice, příslušná osoba o této skutečnosti bezodkladně písemně vyrozumí oznamovatele a doporučí mu, jak s oznámením dále naložit (např. na koho se s oznamovanými skutečnostmi obrátit).

V případě, kdy příslušná osoba vyhodnotí oznámení jako neúplné, osloví oznamovatele s žádostí o doplnění informací potřebných pro řádné prošetření.

Pokud podnět směřuje proti konkrétnímu zaměstnanci, musí být tato osoba obeznámena bez zbytečného odkladu s obsahem podnětu a musí jí být dán prostor k vyjádření se k věci, stejně tak k předložení dokladů, písemností a dalších informací, které souvisejí s projednávanou skutečností.

Jak již bylo výše řečeno, při prošetřování oznámení je kladen důraz na ochranu identity oznamovatele a na ochranu osobních údajů podle příslušných právních předpisů. V případě, že by bylo možné z obsahu podnětu vyvodit totožnost oznamovatele, nebude zaměstnanec, proti kterému podnět směřuje, obeznámen s obsahem podnětu či s jinými informacemi vedoucími k vyzrazení totožnosti oznamovatele, ledaže by oznamovatel s vyzrazením totožnosti souhlasil. Stejný postup se uplatní i vůči ostatním osobám.

Pokud je příslušná osoba údaje o totožnosti povinna poskytnout příslušným orgánům veřejné moci podle právních předpisů, je nejprve o této skutečnosti povinna předem vyrozumět oznamovatele, uvést důvody, proč k tomu dochází a umožnit oznamovateli, aby se k poskytnutí informace vyjádřil.

Vyhodnocení šetření:

Pokud bude oznámení vyhodnoceno jako důvodné, navrhne příslušná osoba vedení společnosti přijmout konkrétní nápravné opatření, jehož cílem bude předejití protiprávnímu stavu, na který oznamovatel upozornil, nebo jeho odstranění. O povaze konkrétních nápravných opatření následně rozhodují členové statutárního orgánu společnosti na základě doporučení příslušné osoby. Po rozhodnutí, jaké konkrétní nápravné opatření bude přijato, o tomto vyrozumí příslušnou osobu. O přijetí nápravných opatření příslušná osoba vyrozumí oznamovatele bez zbytečného odkladu. Příslušná osoba o přijetí nápravných opatření oznamovatele nevyrozumí, pokud oznamovatel výslovně požádal, aby nebyl o přijetí nápravných opatření vyrozuměn nebo pokud by tím došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele.

Pokud příslušná osoba vyhodnotí oznámení jako nedůvodné, bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele o tom, že neshledala podezření ze spáchání protiprávního jednání, nebo shledala, že oznámení se zakládá na nepravdivých informacích, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci. Toto vyrozumění řádně zdůvodní.

Ochrana oznamovatele:

Je vyloučeno, aby byl oznamovatel v souvislosti s podaným oznámením, jakkoliv postihován. Takové jednání by bylo považováno za tzv. odvetné opatření, jež je přísně zakázáno a nebude tolerováno. Ochrana se vztahuje nejen na oznamovatele, ale spolu s ním i na širší okruh osob vymezený Zákonem o ochraně oznamovatelů, jako například osoby oznamovateli blízké.

Před odvetnými opatřeními nebude chráněna osoba, která podala vědomě nepravdivé oznámení. Podání vědomě nepravdivého oznámení, stejně jako jiné zneužití oznamovacího kanálu, bude naopak považováno za porušení povinnosti zaměstnance, za něž zaměstnanci hrozí sankce.